

PESTPROTOCOL OBS WATERLAND

Inleiding

Verantwoording

Als daltonschool vinden wij, naast de componenten zelfstandigheid en verantwoordelijkheid, het belangrijk dat kinderen met elkaar leren samenwerken. Binnen onze school verwachten wij daarom dat kinderen elkaar waarderen, respecteren en zorg voor elkaar hebben. Vanuit deze visie willen wij kinderen binnen hun basisschoolperiode een veilige omgeving bieden. Dit beschouwen we als randvoorwaarde voor het daltononderwijs. Wanneer deze voorwaarde niet is vervuld, kan onderwijs vanuit de daltonprincipes niet goed plaats vinden.

Doel

We willen een daltonschool zijn waarin alle kinderen zich prettig en veilig voelen en zich op een positieve manier kunnen ontwikkelen. We proberen een pedagogisch klimaat te scheppen waarin dit optimaal mogelijk is. Onderdeel van dit pedagogisch klimaat is dat we proberen te voorkomen dat kinderen elkaar pesten. Toch kan het gebeuren dat op school pesten voorkomt. In dit protocol leggen we vast hoe we bij ons pestgedrag benaderen. Wat we doen om pesten te voorkomen, hoe we pesten signaleren en hoe we handelen als pesten toch voorkomt. We voeren zo een helder beleid ten aanzien van pesten waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen zodra zich dit voordoet.

Uitgangspunten

Het pestprotocol is gebaseerd op een aantal uitgangspunten. Deze zijn:

- Pesten wordt door alle betrokkenen (school, ouders en kinderen) onderkend als een probleem.
- School, ouders en kinderen spannen zich gezamenlijk in om pestgedrag te voorkomen.
- Leerkrachten en ouders zijn alert op pestgedrag en proberen dit tijdig te signaleren.
- Als pesten voorkomt, nemen leerkrachten en ouders duidelijk stelling tegen dit gedrag en ondernemen actie.
- Als het pestgedrag nogmaals voorkomt, volgt de school de procedure zoals beschreven in dit pestprotocol.

Hoofdstuk 1 Wat is pesten?

Pesten gedefinieerd

We maken een onderscheid tussen plagen en pesten. Deze begrippen worden regelmatig door elkaar gebruikt, maar er is een duidelijk verschil. We spreken over plagen wanneer er sprake is van gelijkwaardigheid tussen de betrokkenen en het vertoonde gedrag plaatsvindt in een positieve sfeer. De kinderen nemen elkaar in de maling, dagen elkaar uit, zonder dat dit door de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Het plagen heeft een pedagogische waarde: kinderen leren voor zichzelf op te komen en met conflicten om te gaan.

Bij pesten gaat het om een combinatie van:

Machtsverschil

Het gepeste kind is jonger, kleiner, verbaal of fysiek minder sterk, minder machtig of staat tegenover een meerderheid.

Schade

Er ontstaat lichamelijke, materiële en/of geestelijke schade.

Duur

Het pesten houdt niet na één keer op, maar gebeurt vaker of houdt langere tijd aan.

Herhaling

Het gaat vaak om dezelfde pester(s) die het op één slachtoffer gemunt hebben.

Definitie

Pesten is systematisch geweld (psychisch, fysiek of seksueel) van een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer andere leerlingen, die niet (meer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen.

Vormen van pesten

- Het gebruik van bijnamen tegen de zin van de ander.
- Zogenaamd leuke opmerkingen maken over een ander.
- Een ander opzettelijk beledigen.
- Een ander voortdurend ergens de schuld van geven.
- Opmerkingen maken over kleding.
- Briefjes doorgeven.
- Isoleren of negeren.
- Imiteren.
- Kleineren.
- Bedreigen en/of chanteren.
- Schelden of schreeuwen tegen een ander.
- Voor schut zetten of vernederen.
- Hinderlijk achtervolgen tussen school en huis of via telefoon of internet.
- Uitsluiten bij spelen, partijtjes, klassen rondgaan e.d.
- Bezittingen afpakken en/of vernielen.
- Fysiek geweld als schoppen, slaan, spugen.
- Digitale vormen zoals hyves, internet, sms.

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden. Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.

Hoofdstuk 2 Preventie

Op school willen we een pedagogisch klimaat creëren waarin kinderen zich veilig voelen, waarin verschillen tussen kinderen geaccepteerd en gewaardeerd worden en waarin kinderen leren op een positieve manier met elkaar om te gaan.

We gebruiken verschillende manieren om dit te bereiken:

- Als school stellen we hoge eisen aan de pedagogische kwaliteiten van leerkrachten. Zij moeten in staat zijn om vanuit werkelijke interesse relaties aan te gaan met kinderen die betekenisvol zijn en een groep kinderen als leergemeenschap te zien in de brede zin van het woord.

- Het voorbeeld van de leerkracht (en thuis van de ouders) is van groot belang. De leerkracht heeft een positieve houding ten opzichte van de verschillen tussen kinderen en leert de kinderen dat ruzies niet met geweld worden opgelost maar worden uitgesproken. Agressief gedrag wordt ook van leerkrachten en ouders niet geaccepteerd.
- De school beschikt over een gedragscode en hanteert schoolregels.
- In de klas worden met elkaar klassenregels afgesproken. (zie onder)
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in de groep, aanpak van ruzies komen aan de orde in kringgesprekken of binnen een thema.
- Kinderen zitten in groepjes of werken samen in hoeken.
- In de klas worden werkvormen gehanteerd waarin kinderen gestimuleerd worden om samen te spelen en te werken.

Onderdeel van de klassenregels die binnen elke groep afgesproken worden vormen in ieder geval de volgende afspraken:

- We noemen elkaar bij de voornaam.
- We spreken positief over elkaar.
- We werken samen aan een goede sfeer.
- We luisteren naar elkaar.
- Als we ruzie hebben of boos zijn praten we erover.
- We gaan zorgvuldig om met de spullen van een ander.

En de belangrijkste regel tegen pesten:

Als je zelf of iemand anders gepest wordt, vertel je het aan de leerkracht. Pesten moet je niet geheim houden, praat erover, dat is geen klikken, maar helpen.

In iedere groep worden aan het begin van het schooljaar deze groepsafspraken en -regels vastgesteld. Deze worden na een vakantieperiode herhaald. Door de kinderen uit de groepen 3 t/m 8 wordt het opgestelde kinderprotocol in de eerste week van het schooljaar ondertekend. Eén exemplaar komt in het lokaal te hangen.

Daarnaast is er in het ICT-beleidsplan specifiek aandacht voor digitaal pesten en heeft de school twee vertrouwenspersonen benoemd voor kinderen, ouders en leerkrachten. Dit zijn Martha Groot en Ellen Krenning.

Hoofdstuk 3 Signalering, erkenning en stellingname

Signalering

De kinderen worden gestimuleerd naar de leerkracht of de vertrouwenspersoon toe te gaan als er sprake is van pesten (bij zichzelf of anderen). De leerkrachten zijn echter ook zelf alert op signalen van pesten in de klas. Signalen die er op kunnen wijzen dat een kind gepest wordt zijn:

- Vaak alleen staan of bij de leerkracht gaan staan in de pauze.
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- Niet buiten willen spelen op school.
- Vaak op het nippertje op school komen.
- Vaak spullen kwijt zijn op school.
- Overdreven aanpassen aan andere kinderen.
- Snel boos, prikkelbaar of verdrietig zijn.

In de groepen 5 t/m 8 wordt gebruik gemaakt van Viseon/cito. Hiermee kan het welbevinden van de kinderen in beeld worden gebracht.

Ook ouders kunnen signalen van pesten herkennen:

- Niet naar school willen of aangeven ziek te zijn.
- Niet buiten willen spelen.
- Bepaalde kleren niet aan willen naar school.

- Niet uitgenodigd worden op partijtjes of voor spelen bij klasgenoten.

In de school hangt een brievenbus waarin kinderen, eventueel anoniem, kunnen melden dat ze gepest worden of zien dat een ander kind gepest wordt. Deze brievenbus wordt regelmatig geopend door de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon onderzoekt de melding en onderneemt zelf actie of bespreekt wat er gebeuren moet met leerkrachten en/of directie.

Erkenning en stellingname

Wanneer de leerkracht signaleert dat een kind gepest wordt of wanneer een kind dit zelf aangeeft is het belangrijk dat het kind serieus genomen wordt en dat het pestgedrag wordt erkend als probleem. De leerkracht neemt altijd duidelijk stelling tegen het pestgedrag. De leerkracht biedt hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester. Ook ouders die signaleren dat hun kind gepest wordt, moeten hun kind serieus nemen. Het is belangrijk dat zij direct met de leerkracht, de vertrouwenspersoon of de schoolleiding gaan praten over het over het pesten, dan kan er snel actie ondernomen worden tegen het pestgedrag

Hoofdstuk 4 Aanpak van pestgedrag

Stappenplan

Wanneer kinderen ruzie hebben of als er gepest wordt, volgen we het volgende stappenplan:

Stap 1: Kinderen maken het aan elkaar duidelijk als ze iets dat een ander kind doet niet leuk vinden. Ze proberen er eerst zelf uit te komen.

Stap 2: Op het moment dat de kinderen er zelf niet uit komen (één het onderspit delft of de zondebok wordt), leggen zij het probleem voor aan de leerkracht.

Stap 3: De leerkracht brengt beide partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen het probleem op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. De leerkracht neemt altijd duidelijk stelling tegen pesten.

Stap 4: Wanneer het pesten tussen dezelfde kinderen zich herhaalt treden de fasen van de consequenties in werking.

De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en deskundigen.

Consequenties

Als het stappenplan geen positief resultaat oplevert, worden er consequenties aan het pestgedrag verbonden. Deze zijn opgebouwd in 5 fasen, toenemend in zwaarte naarmate het pestgedrag langer aanhoudt en/of ernstiger is.

Fase 1

- De leerkracht voert gesprekken met de pester en/of de hele groep met als doel bewustwording van wat het pesten betekent voor de gepeste leerling en voor de groep.
- De leerkracht maakt afspraken over gedragsverandering met de pester. De naleving van de afspraken wordt regelmatig besproken.
- Eventueel kan een sanctie opgelegd worden, bijvoorbeeld één of enkele pauzes binnen blijven, een schrijfopdracht maken over de toedracht en de rol van de pester, een werkstuk maken over pesten.
- De leerkracht vult een formulier incidentenregistratie in, waarin het probleem en de genomen maatregelen beschreven worden.

Fase 2

- De leerkracht en/of directeur voert een gesprek met de ouders van de pester. Het probleem en de eerder genomen maatregelen worden met de ouders besproken. De

medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.

- De leerkracht vult een formulier incidentenregistratie in en maakt een verslag van het gesprek met de ouders.

Fase 3

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld van de intern begeleiders, schoolmaatschappelijk werk, jeugdarts en andere ondersteunende instanties.

Fase 4

- De pester wordt tijdelijk in een andere groep binnen de school geplaatst. Ook (tijdelijke) plaatsing op een andere school behoort tot de mogelijkheden (in overleg met het bestuur).

Fase 5

- Wanneer een kind al deze fasen heeft doorlopen zonder het beoogde resultaat en/of de veiligheid van andere kinderen is in het geding, dan kan de leerling (in overleg met het bestuur) geschorst of verwijderd worden (voor verdere informatie hierover zie de paragraaf 'Toelaten, schorsen en verwijderen' in de schoolgids).

Hoofdstuk 5 Begeleiding van de betrokken leerlingen

Adviezen voor de leerkracht:

Begeleiding van de gepeste leerling

- Luister naar het kind en neem het probleem serieus.
- Laat merken dat je achter het kind staat en het pesten veroordeelt.
- Huilen of boos worden is vaak een reactie die een pester wil uitlokken.
Help het kind inzien dat hij/zij ook op een andere manier kan reageren.
- Zoek samen met het kind naar een andere reactie en oefen die.
- Ga na welke andere oplossingen het kind wil en werk samen met het kind aan deze oplossingen.
- Benadruk de sterke kanten van het kind.
- Ga het kind niet overbeschermen, hiermee plaats je het kind in een uitzonderingspositie, wat het pesten negatief kan beïnvloeden.
- Praat met de ouders van het kind.
- Zorg indien nodig voor professionele hulp.

Begeleiding van de pester

- Laat merken dat je het pestgedrag van het kind afwijst, niet het kind zelf.
- Praat met het kind over zijn/haar rol in het pesten.
- Laat het kind d.m.v. gesprekken of rollenspellen inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is op het gepeste kind.
- Maak samen met het kind afspraken om het gedrag te veranderen en help het kind zich aan deze afspraken te houden.
- Help het kind om op een positieve manier relaties met andere kinderen te onderhouden.
- Beloon goed gedrag.
- Praat met de ouders van de pester om een eventuele oorzaak van het pesten te achterhalen en de aanpak op school en thuis op elkaar af te stemmen.
- Zorg zo nodig dat het kind professionele hulp krijgt.

Begeleiding van de zwijgende middengroep

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de actieve rol van pester. Sommige kinderen houden zich afzijdig, merken niet dat er gepest wordt of willen het niet merken. Kenmerkend voor deze groep kinderen is vaak dat zij bang zijn zelf slachtoffer te worden van pesterijen.

Er zijn ook kinderen die incidenteel meedoen met het pesten. Deze kinderen zijn ook bang slachtoffer te worden, hopen hierdoor aan populariteit te winnen bij de pester(s) of proberen zo vriendschap te winnen of te behouden.

De kinderen in deze middengroep zijn over het algemeen kinderen die erg gevoelig zijn voor de groepsnorm. Het is dan ook van groot belang dat de groepsnorm is dat je niet mee doet aan pestgedrag en dat je pesten meldt aan de leerkracht. De leerkracht kan deze norm ondersteunen en zo de middengroep mobiliseren tegen pesten.

Adviezen aan ouders

Alle ouders

- Stimuleer uw kind op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Benoem goed gedrag van uw kind en corrigeer ongewenst gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.

Ouders van de gepeste leerling

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek.
- Neem uw kind serieus en sta achter hem/haar.
- Verhoog het zelfrespect van uw kind door positieve stimulering.
- Bespreek het probleem met de groepsleerkracht en indien nodig met de ib-er of directie.
- Houd een logboek bij van de pestincidenten, zodat de school precies weet wat het probleem is.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van de pester

- Neem het probleem serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat zijn/haar gedrag met anderen doet.
- Besteed (extra) aandacht aan uw kind, zodat u weet waar hij/zij mee bezig is.
- Benoem goed gedrag en corrigeer ongewenst gedrag.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de maatregel van de school staat.

Ondertekening

De directie, het team van leerkrachten, de medezeggenschapsraad van obs Waterland onderschrijven de doelstelling en procedure zoals vastgelegd in dit pestprotocol.